

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

“ ___ ” _____ 20__ р.

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
«Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: **Облік і контроль розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)**

Виконавець:

Студентка ФМОІТ, 41 група

Чистякова А.А.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Руслана Віліївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективна організація обліку оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків є дуже важливим напрямком для підприємства, за допомогою його можна добитися збільшення обсягів виробництва, підвищення якості, асортименту та конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг). Заробітна плата займає центральне місце в системі бухгалтерського обліку кожного суб'єкта господарювання. Заробітна плата є місцем перетину інтересів різних суб'єктів економічної системи, а саме: роботодавців, найманих працівників, податкових органів, банківських та страхових установ, тощо. Кожний з перерахованих суб'єктів розглядає значення оплати праці як одного з найважливіших показників у процесі стабільного функціонування. Через це сферу обліку оплати праці важко переоцінити, а особливо в сучасних умовах, вона переважно є одна з найбільш складних та трудомістких.

Вищезазначені проблеми є актуальними та важливими, все це обумовило вибір теми дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення особливостей організації ведення бухгалтерського обліку і контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування та розробка рекомендацій з удосконалення їх організації та здійснення.

Завдання дослідження. Відповідно до мети роботи потрібно вирішити такі основні завдання:

- визначити економічну сутність оплати праці, види, форми та системи оплати праці;
- дослідити нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах;
- розглянути методичні аспекти організації та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування;

- надати економічну характеристику та відрахувань на обов'язкове страхування;
- дослідити процес організації розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування, документального, аналітичного та синтетичного обліку в ТОВ «Телекарт-Прилад»;
- розглянути теоретичні та практичні засади контролю за станом розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування;
- обґрунтувати напрями вдосконалення систем обліку та контролю розрахунків з оплати та відрахувань на обов'язкове страхування;
- охарактеризувати основні організаційно-економічні показники діяльності ТОВ «Телекарт-Прилад» та провести аналіз розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування;

Об'єктом дослідження є організація обліку та контролю розрахунків з заробітної плати та відрахувань на обов'язкове страхування на ТОВ «Телекарт-Прилад».

Предметом дослідження є низка теоретичних, практичних та методичних аспектів організації обліку та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.

Методи дослідження. Під час написання кваліфікаційної роботи використовувались загальнонаукові та специфічні методи дослідження. При дослідженні методик обліку оплати праці застосовувалися такі методи як: спостереження, порівняння, вибіркоче спостереження.

Інформаційна база. Для дослідження інформаційною базою є нормативні та правові акти, що регламентують організацію та ведення обліку, контроль розрахунків

оплати праці, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань бухгалтерського обліку та контролю а також облікова і звітна документація ТОВ «Телекарт-Прилад».

Обсяг роботи складає 69 сторінок та додатки. Робота містить 18 таблиці, 6 рисунків, які відображають тему роботи. Список використаної літератури налічує 54 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто теоретичні основи обліку операцій з оплати праці. Досліджено поняття, економічну сутність та види заробітної плати, функції та їх призначення. Наведено трактування сутності терміну «заробітна плата» з точки зору науковців. Вивчено структуру фонду оплати праці, що складається із основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Розглянуто номінальну та реальну заробітну плату, мінімальну заробітну плату з точки зору державної соціальної гарантії, її розміри. Детально вивчені форми і системи оплати праці, а також умови, за яких здійснюють вибір форми оплати праці. Визначено, що в Україні застосовують дві основні форми оплати праці: почасову та відрядну. Почасову форму оплати праці застосовують у разі, коли як вимірник результатів праці використовують кількість відпрацьованого часу, а відрядну – коли таким вимірником є кількість виготовленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг). Основою організації оплати праці є тарифна система, що включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики. У разі встановлення почасової форми оплати праці роботодавець повинен контролювати виконання нормованих завдань і вести облік робочого часу. При відрядній формі оплати праці застосовують, як правило, норми виробітку та виробничі завдання, розраховані на основі норм часу. Наведений порядок синтетичного та аналітичного обліку операцій з оплати праці. Приведені проблемні питання

щодо організації заробітної плати та принципи, за умови дотримання яких ситуація в країні може бути покращена.

У другому розділі кваліфікаційної роботи надано коротку економічну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад». Розглянуто діючу систему обліку операцій з оплати праці та порядок документування операцій з обліку особового складу та розрахунків з працівниками.

Проаналізовано основні положення облікової політики підприємства, колективний договір та первинні документи щодо обліку праці та заробітної плати.

Надано деякі рекомендації щодо покращення документообігу на підприємстві та роботи з первинними документами.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи досліджено внутрішній контроль операцій з оплати праці, його теоретичні засади: мету, завдання, суб'єкти, послідовність здійснення внутрішнього контролю операцій з оплати праці, та його практичне втілення на ТОВ «Телекарт-Прилад». Обов'язки та повноваження з проведення контролю покладені на директора підприємства, начальника фінансово-економічного відділу та головного бухгалтера. Окрему увагу приділено вивченню результатів внутрішнього контролю (порушення, що виявлені в ході перевірки службою статистики).

На підставі вище викладеного нами було рекомендовано ввести до штату ТОВ «Телекарт-Прилад» посаду внутрішнього контролера. Відповідно до покладених на нього обов'язків він буде надавати активну допомогу у межах своєї компетенції керівнику підприємства, керівникам відділів при здійсненні контрольних функцій.

На наш погляд, запровадження у фінансово-господарську діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» наших рекомендацій покращить ефективність ділянки обліку праці та її оплати та дасть позитивний ефект.

Ефективна організація обліку оплати праці та пов'язаних з нею розрахунків є дуже важливим напрямком для підприємства, за допомогою його можна добитися збільшення обсягів виробництва, підвищення якості, асортименту та конкурентоспроможності продукції (товарів, робіт, послуг).

Заробітна плата займає центральне місце в системі бухгалтерського обліку кожного суб'єкта господарювання. Заробітна плата є місцем перетину інтересів різних суб'єктів економічної системи, а саме: роботодавців, найманих працівників, податкових органів, банківських та страхових установ, тощо. Кожний з перерахованих суб'єктів розглядає значення оплати праці як одного з найважливіших показників у процесі стабільного функціонування. Через це сферу обліку оплати праці важко переоцінити, а особливо в сучасних умовах, вона переважно є одна з найбільш складних та трудомістких.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто теоретичні основи обліку операцій з оплати праці. Досліджено поняття, економічну сутність та види заробітної плати, функції та їх призначення. Наведено трактування сутності терміну

«заробітна плата» з точки зору науковців. Вивчено структуру фонду оплати праці, що складається із основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Розглянуто номінальну та реальну заробітну плату, мінімальну заробітну плату з точки зору державної соціальної гарантії, її розміри. Детально вивчені форми і системи оплати праці, а також умови, за яких здійснюють вибір форми оплати праці. Визначено, що в Україні застосовують дві основні форми оплати праці: почасову та відрядну. Почасову форму оплати праці застосовують у разі,

коли як вимірник результатів праці використовують кількість відпрацьованого часу, а відрядну – коли таким вимірником є кількість виготовленої продукції (виконаних робіт, наданих послуг). Основою організації оплати праці є тарифна система, що включає тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики. У разі встановлення почасової форми оплати праці роботодавець повинен контролювати виконання нормованих завдань і вести облік робочого часу. При відрядній формі оплати праці застосовують, як правило, норми виробітку та виробничі завдання, розраховані на основі норм часу. Наведений порядок синтетичного та аналітичного обліку операцій з оплати праці. Приведені проблемні питання щодо організації заробітної плати та принципи, за умови дотримання яких ситуація в країні може бути покращена.

У другому розділі кваліфікаційної роботи надано коротку економічну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад».

Аналіз обсягу реалізації з урахування змін трудомісткості показав, що за аналізований період темп росту виручки від реалізації (темп росту 115,74%) є значно меншим ніж темп росту витрат на оплату праці (темп росту 162,39%). Таким чином трудомісткість продукції протягом 2019-2020 років збільшилася на 6 коп., і витрати заробітної плати на 1 грн. реалізованої продукції складають 20 копійок у 2020 році.

Отже підприємству рекомендовано зменшувати трудомісткості реалізації за рахунок оптимізації витрат на заробітну плату та підвищення продуктивності праці.

Структурно-динамічний аналіз основних елементів формування фінансових результатів на підприємстві показав, що за аналізований період на підприємстві відбулися такі зміни:

- питома вага собівартості реалізованої продукції у виручці від реалізації збільшилась на 17,8% - негативна тенденція;

– питома вага адміністративних витрат у виручці від реалізації зменшилася на 2,12%;

– питома вага чистого прибутку у складі виручки від реалізації протягом аналізованого періоду зменшилася на 8%.

Таким чином підприємству рекомендовано підвищувати чистий дохід за рахунок: збільшення обсягів реалізації продукції, зміни асортиментної та цінової політики, проведення раціональної маркетингової політики, пошуку нових покупців та партнерів.

Аналізуючи показники, ми виявили що підприємство у 2020 році мало кризовий фінансовий стан. На підприємстві відсутні власні обігові кошти для покриття запасів, сума їх нестачі на кінець 2020 року складає 39,4 млн. грн. На кінець 2020 року на підприємстві спостерігається нестача основних джерел для покриття запасів у сумі 39,3 млн. грн.

Запас стійкості фінансового стану у 2020 році має негативне значення – 3 дні. Крім того, у 2020 році на підприємстві спостерігається нестача коштів на 1 грн. запасів у розмірі 0,52 грн., що є негативною тенденцією до погіршення фінансової стійкості.

Таким чином, на ТОВ «Телекарт-Прилад» протягом аналізованого періоду поступово погіршується фінансовий стан – для забезпечення запасів катастрофічно не вистачає «нормальних» джерел їх формування (власних оборотних коштів) і підприємство є залежним від зовнішніх кредиторів.

Підприємству рекомендовано збільшити величину власних оборотних коштів за рахунок збільшення величини власного капіталу. Це можна зробити шляхом збільшення та реінвестування нерозподіленого прибутку підприємства, за допомогою підвищення чистого прибутку (підвищити чистий дохід, переглянувши асортиментну та цінову політику; оптимізувати постійні та змінні витрати; зменшити позиковий капітал за допомогою поступового погашення боргу). Вищезгадані дії призведуть до збільшення величини власного капіталу, і таким чином збільшать величину власних

оборотних коштів для покриття запасів, що дасть змогу покращити фінансову стійкість.

Розглянуто діючу систему обліку операцій з оплати праці та порядок документування операцій з обліку особового складу та розрахунків з працівниками.

Проаналізовано основні положення облікової політики підприємства, колективний договір та первинні документи щодо обліку праці та заробітної плати.

Надано деякі рекомендації щодо покращення документообігу на підприємстві та роботи з первинними документами.

– третьому розділі кваліфікаційної роботи досліджено внутрішній контроль операцій з оплати праці, його теоретичні засади: мету, завдання, субекти, послідовність здійснення внутрішнього контролю операцій з оплати праці, та його практичне втілення на ТОВ «Телекарт-Прилад». Обов'язки та повноваження з проведення контролю покладені на директора підприємства, начальника фінансово-економічного відділу та головного бухгалтера. Окрему увагу приділено вивченню результатів внутрішнього контролю (порушення, що виявлені в ході перевірки службою статистики).

На підставі вище викладеного нами було рекомендовано ввести до штату ТОВ «Телекарт-Прилад» посаду внутрішнього контролера. Відповідно до покладених на нього обов'язків він буде надавати активну допомогу у межах своєї компетенції керівнику підприємства, керівникам відділів при здійсненні контрольних функцій.

Одним із шляхів удосконалення обліку нарахування заробітної плати є вдосконалення діючого аналітичного обліку, оскільки дані аналітичного обліку відіграють вирішальну роль у зборі інформації про відпрацьований та

невідпрацьований час, виконання норми працівником, структуру фонду оплати праці.

Цю інформацію щодо нарахування заробітної плати необхідно відобразити за такими статтями: основна заробітна плата; додаткова заробітна плата; інші заохочувальні та компенсаційні витрати; інші виплати, що не належать до фонду оплати праці.

Пропонується ввести до синтетичного рахунку 651 "Розрахунки з оплати праці" такі аналітичні рахунки: 6511/1 «Розрахунки за посадовими окладами згідно з розрядами Єдиної тарифної сітки», 6511/2 «Розрахунки за надбавками», 6511/3 «Розрахунки з індексації грошових доходів», 6511/4 «Розрахунки з середньомісячного заробітку», 6511/5 «Розрахунки з матеріальної допомоги на оздоровлення», 6511/6 «Розрахунки з інших виплат, що не належать до фонду оплати праці».

На наш погляд, запровадження у фінансово-господарську діяльність ТОВ «Телекарт-Прилад» наших рекомендацій покращить ефективність ділянки обліку праці та її оплати та дасть позитивний ефект.

АНОТАЦІЯ

Чистякова А. А. «Облік і контроль розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування (на прикладі ТОВ «Телекарт-Прилад»)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є організація обліку та контролю розрахунків з заробітної плати та відрахувань на обов'язкове страхування на ТОВ «Телекарт-Прилад». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методичних аспектів організації обліку та контролю розрахунків з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування.

У роботі розглядаються теоретичні та методичні основи обліку операцій з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування: поняття, економічна сутність та види заробітної плати, форми та системи оплати праці, проблемні питання обліку операцій з оплати праці. Проаналізовано: загальну організаційно-економічну характеристику ТОВ «Телекарт-Прилад», організацію обліку операцій з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування на досліджуваному підприємстві. Запропоновано: пропозиції з удосконалення обліку операцій з оплати праці та відрахувань на обов'язкове страхування на підприємстві ТОВ «Телекарт-Прилад», удосконалити методику внутрішнього контролю доходів.

Ключові слова: оплата праці, відрахування на обов'язкове страхування, контроль, системи оплати праці, види заробітної плати.

ABSTRACT

Chistyakova A.A. "Accounting and control of payroll and compulsory insurance contributions based on LLC "Telecard-prilad's" data.

Thesis for obtaining bachelor's degree in the field of accounting and taxation
Odesa National University of Economics
Odesa, 2022

Thesis consists of three sections. The object of the study is the organization of accounting and control of payroll and compulsory insurance contributions for LLC "Telecard-Prilad". The subject of the study is a set of theoretical, practical and methodological aspects of the organization of accounting and control of payroll and compulsory insurance contributions.

The thesis considers the theoretical and methodological foundations of accounting for payroll transactions and compulsory insurance contributions: the concept, economic nature and types of wages, forms and systems of payroll, problematic issues of accounting for payroll transactions. Analyzed: the general organizational and economic characteristics of LLC "Telecard-Prilad", the organization of accounting for payroll transactions and contributions to compulsory insurance at the study enterprise. Proposed: proposals to improve the accounting of wage transactions and contributions to compulsory insurance at the company LLC "Telecard-Prilad", to improve the methodology of internal control of income.

Key words: wages, compulsory insurance contributions, control, wage systems, types of wages.